

nem probabilem. Ac demum probatur omnibus motivis, quibus in 3. quest. probatum est in conflictu opinionum sequendam esse magis probabilem, & præsertim ex illo, quod non sit liberum opinari, de quo supra n. 2. 57. Ergo nec physicè opinari possumus, nisi illam partem, quæ habet graviora motiva: & consequenter in paritate rationum utrinque probabilium, ubi sunt auctoritates majoris ponderis, illam partem opinari necesse est.

448 Octava, & ultima conclusio: Auctoritas unius gravis Doctoris reddit opinionem probabilem, & est fundamentum sufficiens eam tenendi, & ad praxim deducendi, si in contrarium nullus occurrat Doctor, & utrinque sint rationes æquæ probabiles. Ratio hujus conclusionis est, quia rationes opinionis auctoritate munitæ præponderant rationibus æquæ probabilibus alterius opinionis auctoritate destitutæ: Nam, ut inquit S. Thom. in 1. 2. quest. 1. 3. art. 6. ad 3. Nihil prohibet si aliquando duo æqualia proponantur secundum unam considerationem, quin circa alteram consideretur aliqua conditio, per quam emineat, & magis flectatur voluntas in ipsam, quam in aliud. Unde in æquilibrio rationum opinio, cui favet auctoritas, judicari debet probabilior, & consequenter hæc conclusio probatur omnibus 4. 2. fundamentis, quibus in 3. quest. probatum est ex duabus opinionibus oppositis probabiliprem esse eligendam. Confert. text. in c. fin. de Presbyt. non baptiz. ubi in questione An ordinatus ante Baptismum recipiat ordinis characterem, referuntur rationes hinc inde probabiles, & tandem præeligitur sententia, cui favet auctoritas Concilii. Item confert dictum S. Bonaventuræ supradicti, n. 423. videlicet pondus auctoritatis inclinatur ad actum, præcipue si grave sit. Ergo cum statera intellectus habeat rationum pondera utrinque æqualia, & in altera lance ultra pondus rationum habeat etiam pondus auctoritatis, necesse est ut inclinetur in eam partem, in qua pondera simul juncta sunt graviora. Sicut cum probationes ex utraque parte sunt æquales omnino, & pares, quælibet minima præsumptio, vel probatio pro una parte facit illam prævalere, ut notat Alex. conf. 236. Per spectu, n. 6. vers. Et qualibet probatio levis etiam minus legitima, lib. 6. Allegat Baldum post glossam in cap. 1. §. Si duo, de pace tenend. in istud feudor. & idem Alex. conf. 112. In causa n. 8. in fin. lib. 4. Marhl. singul. 271. Testis de audita.

Itaque pro coronide concludamus ita demum auctoritatem unius Doctoris in moralibus efficere opinionem probabilem, ita ut liceat eam tenere & ad praxim deducere, si sex conditiones infra scriptæ simul concurrant.

Prima est, ut Doctor ille sit in morali materia petitus, & timorata conscientia, ut constat ex dictis supra in princ. hujus quartæ questionis, n. 403. alioquin ejus auctoritas nihil conferret ad probabilitatem, sed vis tota constituita esset in momenti rationum, arg. l. 1. §. Sed neque C. De veter. Iur. encl.

Secunda est, ut articulo examinato moveatur non levibus fundamentis, nam auctoritas rationibus destituta nihil habet probabilitatis secundum ea, quæ dicta sunt supra à n. 406. usque ad n. 418.

Tertia est, ut opinio illa non contineat errorem contra legem Dei, vel Ecclesiæ, ut patet sup. in 2. concl. n. 425.

Quarta, ut non sit contra communem aliorum opinionem, ut in 3. & 4. concl. n. 433. & 442. nisi opinio singularis sit verior, ut n. 438.

Quinta, ut opinio unius Doctoris non habeat contra se opinionem æquæ probabilem, eo quod in oppositum sit alius Doctor paræ auctoritatis, & rationes utrinque sint quales: nam eo casu ex æquilibrio, & æqualitate contrariorum motuum mentis oritur præter dubitatio: & ideo ex præcepto oportet sequi partem tutiorem, ut patet ex dictis supra in 5. & 6. concl. n. 444. & 445.

Sexta & ultima conditio est, ut contraria opinio non sit magis probabilis, quia tunc tam physicè, quam moraliter necesse est illam sequi secundum ea, quæ dicta sunt supra in 7. & 8. conclusione n. 447. & 448. & latissime probatum est quadraginta duobus fundamentis in 3. quæst. principali per totam.

Qui vero his conditionibus non concurrentibus in materia morum sequitur opinionem unius Doctoris pro parte periculosa, is plane agit contra conscientiam, & distamen rationis, & ideo adificat ad gehennam, ut c. Per tuas, si 2. cum ibi notatis per Abb. & Doctores de Simon. & c. Quoniam omne, de prescrip. & fufius dictum est supra in 3. q. n. 260.

Quæ tamen omnia reverenter subijcio determinationi, ac censuræ Sanctæ Matris Ecclesiæ.

Et ex his absolutus sit præsens tractatus de opinione probabilis ad laudem Dei omnipotentis, qui est gloriosus in sacula. Amen.

DE CONSTITUTIONIBVS

Cap. Cum omnes.

S Y M M A R I V M.

- 1 Intellectus triplex hujus cap. & n. seq. usque ad n. 11.
- 2 Constitutio capituli super his, quæ pertinent etiam ad Episcopum, sine Episcopo facta non valet.
- 3 Capitulum sine Episcopi consensu non potest statueri super residentia.
- 4 Nec super statu Ecclesiæ.
- 5 Consuetudo non inducitur per observantiam juris communis.
- 6 Rescripti, vel privilegii idem continentis quod jus commune, non oportet mentionem facere in secundo rescripto, vel privilegio.
- 7 Idem in statuto, vel consuetudine.
- 8 Constitutio Capituli, quæ non est communis omnibus, & per quam tollitur antiqua consuetudo, non valet.
- 9 Constitutio Collegii in damnum aliquorum, & commodum aliorum, cessante rationabili causa, non tenet.
- 10 Major pars Capituli sine rationabili causa non potest tollere consuetudinem, utilitatem privatam nutriendo.

Con-

11 Consuetudo non residentis, & percipiendi fructus beneficii in absentia an valeat. & n. seq. usque ad n. 36.

Quid in beneficiis simplicibus, n. 12. Et quid in beneficiis in cathedralibus, & collegiatis ecclesiis, n. 18. Et quid in beneficiis curatis, n. 36.

12 Beneficia omnia de jure communi scripto residentiam requirunt.

13 Beneficium datur propter officium.

14 Beneficia simplicia de generali consuetudine personalem residentiam non requirunt.

15 Sed satis est illi deservire per substitutum.

16 Consuetudo non residentis in beneficiis simplicibus valida est.

17 Consuetudo abstinendi plura beneficia simplicia, si unus sit sufficiens ad sustentationem, an valeat.

18 Consuetudo percipiendi fructus præbende in absentia in cathedralibus ecclesiis valet de jure communi.

19 Clericus vagabundus potest ad residentiam revocari, licet ejus beneficium personalem residentiam non requirat.

20 Consuetudo percipiendi fructus præbende in absentia an valeat eo casu, in quo Canonici absens non inservit per substitutum.

21 Et quid post Concilium Tridentinum.

22 Consuetudo immemorabilis, secundum quam ex quavis causa, & ultra tres menses ab ecclesiis cathedralibus abesse licet, sublata est à Concilio Tridentino.

23 Consuetudo ecclesiæ Compostellana, quæ dignitates absentes pro justitia ministranda habentur pro presentibus, sublata est à Concilio.

24 Consuetudo etiam immemorabilis non excusat Canonicos ab aliqua hora illius diei, quo choro interesse tenentur eo prætextu, quod adsint alij ab ipsis missi.

25 Consuetudo non residentis cum ecclesiâ, vel dignitatibus nullis habens veritatem, licet valeat de jure communi, tamen sublata est à Concilio Tridentino in canonicis & curatis.

26 Archiepiscopus, & Archiepiscopus Auximianus tenentur residere, licet nullas habeant reditus, sed solum stallum in choro.

27 Decanatus Clodien. habens nudam præminentiam in ecclesiâ sine jurisdictione, fructibus, dote, voce, & loco in capitulo, residentiam non requirit.

28 Canonici an possint in servitio ecclesiæ, & chori se invicem substituere.

29 Et quid in absentibus à civitate.

30 Et quid in permittentibus in suburbio.

31 Consuetudo etiam immemorabilis non residentis in collegiatis ecclesiis insignibus non valet.

Et quid in non insignibus, ibid.

32 Immemorabilis consuetudo non residentis intelligitur si à nulla profus solitudo fuerit resideris, sed si alij resederint, alij non.

33 Canonici collegiarum etiam non insignium, quibus cura animarum incumbit, tenentur residere non obstante contraria consuetudine, etiam immemorabili.

34 Consuetudo immemorabilis percipiendi in absentia quotidianas distributiones non tenet.

35 Canonici absentes tribus mensibus à Concilio permixti non lucrantur distributiones, etiam si ab immemorabili tempore illas percipere consueverint.

Prosp. Fagn. in 1. Decretal.

36 Consuetudo etiam immemorabilis non residentis in beneficiis curam animarum habentibus, & eisque per alium deservendi est corruptela.

37 Capitulum cathedralis etiam sine Episcopo potest statueri de his, quæ propria ipsius Capituli negotia respiciunt.

Et an possit ejusmodi statutis, quo firmius observentur, penas adjicere, ibid. & n. seq. usque in finem.

38 Penam imponendi facultas à jurisdictione dependet.

39 Canonici possunt se obligare ad penam quasi conventionaliter pro observantia statuti.

40 Penam stipulari possunt pacifcendo partes etiam privata.

41 Capituli major pars ubicunque de necessitate, vel utilitate Ecclesiæ agitur, potest præjudicare minori in his, quæ competunt Canonico, ut universis.

42 Absentes vocati, aut non vocati in casibus, in quibus non sunt vocandi, tenentur stare deliberationi facta à majori parte presentium.

43 Capitulum potest penas adjicere quasi conventionaliter ex his, quæ pacto privatorum promittunt, ac in conventionem deducti possunt.

Et sufficit consensus majoris partis, ibid.

44 Statuta Capituli cum penæ adjectione non assentiunt successoribus, nisi ab Episcopo fuerint confirmata.

CUM OMNES. Legitur tripliciter. Prima lectura est Innocentij sub n. 1. vers. Vel dicit illud habere locum, & Bernardi Compostellani n. 4. vers. Vnde cum statutum, & exultantium hunc textum esse intelligendum in Constitutione edita à Canonico super Residentia sine consensu Episcopi: potissima enim causa cur non valuit hæc constitutio secundum Composit. n. 5. fuit quia non intervenit Episcopi consensus, non autem quia esset injusta: non enim iniquum est secundum Innocen. ut antiqui Canonici in suis consuetudinibus remaneant percipiendi fructus in absentia; & novi, qui scienter legem novam admiserunt, ea liganentur, & fructus in absentia non percipiant; quia Constitutio futura respicit, non præterita, & Cognoscetes, supra eod. c. Ante, 3. 1. dist. & c. fin. inf. eod. Et secundum hanc lecturam. Hæc Decretalis hoc intendit Constitutio capituli super his, quæ pertinent etiam ad Episcopum sine Episcopo facta non valet. Verum hæc lectura non congruit litteræ, quæ nihil dicit de Episcopo secundum Cardinalem hic in princ. & n. 3. in 3. opposit. vers. Terrò soluit Innocentius. Est tamen in se vera, quia Capitulum sine Episcopo non potest super residentia constitutiones condere, c. penult. inf. à eod. & not. gloss. in c. 2. in ver. Ex hoc de verbor. significat. lib. 6. Facite. c. Cum consuetudinis infra de consuetud. & tenentur hic Innoc. & Compost. loci citati Card. vbi sup. & in 3. oppositio n. 4. & Abb. n. 3. vers. secundum in electione. Cum residentia Clericorum spectet ad officium Episcopi sine cujus licentia Clerici peregrinari non debent, & Non oportet de consecr. dist. 5.

Nec oblat textus in c. Cum dilectus, inf. à de Cler.

h. 3

non

non resident. ubi Capitulum statuit super residentia, ut ibi patet in superscriptione. Quoniam illud factum fuit auctoritate Episcopi sui, vel non erat qui illud impugnaret, alias non valuisset, nisi Papa illud ex certa sententia confirmasset. Et ita etiam potest intelligi cap. 2. & 3. infra eod. secundum Compofit. & Jo. Andr. Et ex hoc intellectu collige generaliter Capitulum statuere non posse super statu Ecclesie sine consensu Episcopi. Quod tenet Innoc. in d. c. Cum consuetudinis, ubi est bonus textus. infra de consuet. Et præter Innocen. & Compofit. tenet hic Butr. n. 4. Abb. n. 4. Felin. n. 9. Bero. n. 36. Calder. cons. 2. de Constitut. quos sequitur Rota decis. 21. apud Farinac. par. 2. recent. Abb. cons. 7. & cons. 9. lib. 2. Archid. & Gemin. in c. Carbolica 11. dist. 8. in c. Contumaces. 50. dist. 8. & alibi passim Doctores.

Quid autem in casu converso, An scilicet Episcopus super statu Ecclesie statuere possit sine consensu Capituli, dicam in c. Novit. de his, qua sunt à major. par. Cap.

Secunda lectura, quam recitat hic Anton. de Butr. in princip. et illorum, qui putant consuetudinem antiquam, contra quam Canonici fecerunt statutum, fuisse conformem juri communi; quia omnes Canonici in absentia nihil percipiunt. Et sic statutum in ea parte, in qua disposuit ut Canonici antiqui perciperent fructus in absentia, fuit contra consuetudinem. Et secundum hoc Pontifex mandat ut antiqui, & novi Canonici in omnibus coequantur, ita ut neque his, neque illis liceat aliquid percipere in absentia. Et secundum hanc lectionem casus sic se habet. Stant consuetudine ut Canonici Curcen. in absentia redditus non possent percipere, Canonici antiqui statuerunt ut novitarent consuetudini, & ipsi antiqui in absentia possent fructus percipere. Et de vineis annexis præbendis statuerunt ut novi nihil perciperent: Pontifex considerans unumquemque eodem jure uti debere, quod in alium statuit, & dictum Sapientis Patere legem, quam tu ipse tuleris. præcipit ut quod statuerunt in alios, servent in seipsis, & nihil percipiant, & nullus eorum habeat vineas annexas. Et secundum hunc intellectum verba illa textus, in hoc consueverunt esse pares, exponuntur, videlicet ut in absentia nihil perciperent. Sed hanc lectionem unumquemque subtilem, & in se veram similiter arbitror non esse congruentem litteræ hujus Decretalis. Moveor, quia consuetudo, secundum quam absentes nihil percipiunt, cum sit juri conformis, c. Congruente, c. Tue, & c. Cum ad hoc, infra, de Cler. non resident. cum multis similibus, & notat gloss. 1. b. in princip. non dicitur consuetudo, sed observantia juris communis, quo utentes non videntur voluisse novam consuetudinem inducere, ut firmat Jo. Andr. in c. vn. de cler. conjugat. lib. 6. quem ibi sequuntur Anchar. Gemin. & alij Fulgos. cons. 123. præsuppositis, n. 2. Alexan. in l. De quibus, in princip. ff. De legib. & Roch. de Curte in tract. de consuetud. n. 11. Stergo Canonici Trecentis Ecclesie consueverunt nihil percipere in absentia, hujusmodi actus abstinenti à perceptione fructuum non fuissent fundati super consuetudine, sed super jure. Atque ita descenderunt consuetudinis introducenda, ut formaliter inquit Jo. Andr. in d. c. unico, n. 2. in ver. Nolumus,

& consequenter Pontifex hic non fundasset suam decisionem in eo, quod statutum Capituli esset contra consuetudinem Ecclesie Trecentis, sed potius in eo quod esset contra jus commune. Facit quod notat Innoc. Host. & alij in c. 1. infra de refer. ubi tenent de rescripto, vel privilegio idem continere quod jus commune, non oportere mentionem facere in secundo rescripto, vel privilegio. Et idem in statuto, vel consuetudine disponente idem, quod jus commune, determinat glo. notab. in c. 1. in ver. Facit, de Constitut. lib. 6. quam sequuntur ibi Gemin. col. 1. in 2. opposi. & Franc. col. 7. vers. in ea glossa.

Tertia, & communis lectura est, quod antiqua consuetudo hic disponeret contra jus commune, ut Canonici redditus Canoniceatum perciperent in absentia. Et secundum hanc lectionem statutum, ut antiqui Canonici absentes possent fructus percipere, erat conforme consuetudini, sed contra jus commune. Sed in ea parte, in qua statuebat ut Canonici juniores nihil perciperent in absentia, erat contra consuetudinem, sed consonabat juri communis dispositioni. Et iuxta hanc lectionem mandatur, ut in hoc juniores coequantur antiquis, ita ut omnes in absentia fructus percipiant. Et casum pone sic: Vigebat consuetudo in Ecclesia Curcen. ut Canonici omnes in absentia possent fructus percipere, & cuiuslibet præbendæ essent annexæ vineæ. Canonici antiqui in ea Ecclesia tunc existentes statuerunt ut ijdem antiqui perciperent fructus ut prius; novi autem supervenientes nihil haberent. Item ut vineæ decedentium dividerent inter antiquos, & non transirent ad successores. Canonici postea recepti de hoc conquesti sunt Papæ, qui considerans prædicti statuti irrationabilitatem, eo quod jus disponat, & naturalis ratio dicit, ut quod quisque juris in alium statuit, servet in se ipso; Et Sapientis dicat auctoritas, Patere legem, &c. præcipit statutum cassari, & omnes ad consuetudinem antiquam reduci. Et iuxta hanc lectionem summatur sic secundum Jo. Andr. & alios communiter. Constitutio Capituli, quæ non est communis omnibus, & per quam tollitur antiqua consuetudo, non valet. Vel sic. Non valet constitutio collegij in damnum aliquorum, & commodum aliorum, cessante rationabili causa. Vel aliter sic, secundum Abb. & Felin. Absque rationabili causa non potest major pars Capituli tollere consuetudinem, utilitatem privatam nutriendo. Hoc dicit. Et dividitur in duas partes. In prima recitat duo statuta successively facta. In secunda duplici ratione utrunque cassari mand. ibi, Cum igitur.

Nota primo valere consuetudinem non residentium, & percipiendi fructus beneficij in absentia, de quo est textus optimus hic, qui ad hoc quotidie à Doctoribus allegatur. Et per hanc lectionem tenet hic glossa. Item glo. penult. in c. Dudum, sil. 2. de elect. & glo. 1. in c. Ad audientiam, de Cler. non resident. Abb. & Dec. hic ambo n. 1. in 1. notab. Sed tu plenius distingue. Nam, Aut queritur an ejusmodi consuetudo valeat in beneficiis simplicibus. Aut queritur an valeat in beneficiis in Cathedralibus, aut collegiatis Ecclesiis. Aut denique an valeat in beneficiis cum animarum habentibus.

Circa

12 Circa primum quamvis de jure communi rescripto beneficia omnia residentiam requirant, ut in c. Super ordinata, de prob. & in c. Congruente, de Cler. non resident. & notat Innocentius in c. fin. in fine, & ibi Abb. n. 3. eodem tit. & Abb. in c. Exirpanda, §. Qui vero, num. 30. vers. Nam beneficium quantumcumque minimum, de jure communi requirit residentiam, de prob. Oldrad. cons. 140. In Ecclesia Calaguritan. num. 3. vers. Est deatur. Rebuff. in praxi titul. Dispensatio de non residentio, num. 7. & sequent. Quia propter officium datur beneficium, cap. fin. de rescripto lib. 6. Feder. de Senis cons. 246. in princip. & beneficia omnia ad divinum cultum, atque Ecclesiastica munia obunda sunt instituta, in decreto Concilij Tridentini c. 3. sess. 21. Abb.

14 ubi supra num. 32. ad finem, tamen generalis consuetudo inolevit, ut beneficia simplicia personalem residentiam non requirant, ut testatur Lap. alleg. 118. n. 1. præp. finem. vers. Sed nec etiam. Oldrad. loco citato. Abb. hic in 1. notab. & cons. 47. in princip. lib. 2. Rebuff. ubi supra n. 8. Et Rota apud Catd. Serap. decis. 639. n. 5.

15 Sed satis est eis deservire per substitutum. Anchar. cons. 233. n. 3. Quæ quidem consuetudo hodie videtur approbata in c. Gratia, de refer. lib. 6. & in Clem. Gratia, eod. tit. eamque validam esse tenent utrobique gloss. & Doctores, & est communis opinio, ut testatur Abb. in d. §. Qui vero, n. 31. de prob. Hinc Episcopo Vintimilien. alias perenti, ut ob Sacerdotum Parochorum penuriam, ac populi frequentiam posset revocare Presbyteros absentes habentes in diocesi unde viverent, atque in primis obtinentes capellanias, ac beneficia simplicia, eosque cogere in diocesi permanere: S. Congregatio

17 Concilij censuit non concedendum, licet Anton. de Butr. c. fin. n. 4. vers. Secundum casum, infra de Cler. non resident. post Innocent. dicat absentes revocari posse ob clericorum penuriam, etiam si obtineant beneficia personalem residentiam non requirantia, argum. c. Quia frater, 7. q. 1. An autem valeat consuetudo obtinendi plura beneficia simplicia, si unum sit sufficiens ad sustentationem, vide Abbatem pluribus concludentem non valere tanquam irrationabilem, & impræscriptibilem in eod. §. Qui vero, n. 36. vers. Aut queritur de beneficiis simplicibus. Cujus opinio videtur hodie approbata à Concilio Tridentino in cap. 17. sess. 24.

18 Circa secundum duo casus sunt distinguendi. Primus est, an valeat consuetudo, secundum quam obtinentes in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis Dignitates, Canonicatus, aut portiones percipiunt in absentia fructus præbendæ. Secundus est, an valeat consuetudo, secundum quam ijdem percipiunt in absentia distributiones quotidianas.

In primo casu Doctores communiter tenent de jure validam esse hujusmodi consuetudinem, quia de hoc est textus clarus hic, & tenent gloss. præallegata sup. n. 11. Innocent. Hostien. Jo. Andr. & omnes hic Abb. post alios in d. cap. Exirpanda. §. Qui vero, n. 31. vers. Quoad secundum. Limitat primò hanc conclusionem Innocentius in c. Ego tua, de Cler. non resident. ut non procedat si clericus vagerur, quia tunc potest ad residentiam revocari, etiam si beneficium perso-

19 nalem residentiam non requirant, & privari, si monitus non redierit; quia sufficit delictum vagationis ad privationem, & non oportet Episcopum, & cap. seq. 7. qu. 1. Et ita sentit Innoc. non valere consuetudinem non residentiam datam vagatione ex non residentia, prout illum intelligit, & sequitur Abb. in d. §. Qui vero, n. 32. vers. Alia potest elici limitatio, & Dec. hic in 2. lect. n. 5.

20 Deinde limitat eandem conclusionem Hostien. hic num. 10. dummodo Canonici absentes per Vicarium, vel alias Ecclesie deserviant; alioquin putat consuetudinem non valere tanquam Ecclesie onerosam, ut in cap. 1. de consuet. Et cum hac limitatione transeunt communiter DD. ut hic testatur Abb. num. 10. Qui tamen temperat hoc dictum Hostienis, & restringit ad casum, in quo Ecclesia propter hujusmodi consuetudinem destitueretur ministris, alias tenet consuetudinem percipiendi fructus in absentia validam esse, etiam si absentes per substitutos non deserviant; quia quilibet clericus, ex quo in sortem Domini assumptus est, inservit Ecclesie universali, ut notat Innoc. in c. fin. de Cler. non resid. Et hoc ipsum post Goffred. & Alan. firmat idem Abbas in d. c. Exirpanda, §. Qui vero, n. 31. vers. Sed advertendum est, de prob.

21 Verum hodie cessant hujusmodi ambages, quia consuetudo inserviendi per substitutum, & fructus in absentia percipiendi in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis expressè sublata est à Concilio Tridentino in cap. 12. vers. Præterea, sess. 24. ubi statuitur, ut obtinentibus in eisdem Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canoniceatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse; salvis nihilominus earum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius servitij tempus requirunt; alioquin primo anno privetur unumquique dimidiâ parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ ac residentie fecit suos; Quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; Crescente verò contumacia, contra eos juxta sacrorum Canonum Constitutiones procedatur: id est, ad privationem, ad quam in totum non est procedendum, nisi lapsu trium annorum spatii, ut S. Congregatio declaravit. Et infra in §. Omnes verò, expressè disponitur, ut omnes divina per se, & non per substitutos compellantur obire officia. Atque ita eo decreto corrigitur textus noster, quatenus præcipit ab omnibus æqualiter servandam esse consuetudinem, secundum quam Canonici non residentes percipiunt fructus præbendarum in absentia. Item corrigitur opinio Hostienis, existimantis consuetudinem esse validam eo casu, in quo Canonici absentes inserviunt per substitutum. Ad demum corrigitur opinio Goffredi, Alani, & Abbatis tenentium valere consuetudinem hanc, etiam absentes per Vicarium non deserviant, excepto casu, in quo Ecclesia esset ministris destituta. Nam ex Concilio absentes ultra tres menses privandi sunt fructibus, etiam si inserviat per alios, & sive Ecclesia abundet ministris, sive non, & tollitur quævis contraria consuetudo.

Hinc cum essent Canoniceatus in Ecclesiis Parochialibus & Collegiatis Aquileien. diocesis,

L 4

in

in quibus Canonici deservierunt per substitutum ante Concilium Tridentinum, sicut hodie etiam infervierunt, fuit dubitatum an hoc esset tolerandum, vel deberent cogi ad personaliter residendum: Sacra Congregatio censuit ita cogendos. Quinimo ex eisdem Congregationis sententia eo decreto sublata est consuetudo etiam immemorabilis, secundum quam ex quavis causa, & ultra tres menses ab eisdem Ecclesijs

22 quolibet anno abesse liceat. Unde consuetudo Ecclesie Compustellanz, qua Dignitates habentur pro presentibus ea ratione, quia coguntur abesse pro iustitia ministranda in eius jurisdictione, eo decreto sublata intelligitur, ut eadem Congregatio declaravit. Quia Concilium excipit tantummodo casum, quando pro cura animarum abfuit, ut in c. 3. vers. Quod si alicui, sess. 22. Que ratio poterat excusare solum Archipresbyterum, qui generaliter curam incumbit. Et alius proposito dubio, an Canonici hinc excusandi, ab aliqua hora illius diei, quo choro interesse tenentur eo pretextu, quod eorum nomine, velut in manu, adfuit alij ab ipsis missi, presertim stante immemorabili consuetudine: sacra Congregatio censuit non esse excusandos.

25 Quinimo thesaurarius Ecclesie Cosentin. cum Dignitas Thesaurariatus nec fructus aliquos, nec curam haberet, licet sit maior post Pontificalem in d. Ecclesia, dubitavit an teneretur residere stante consuetudine non residendi, que valet cum Ecclesia, vel Dignitas nullos redditus habet, Abb. in d. c. Extirpanda, §. Qui vero, de prob. sacra Congregatio censuit Thesaurarium, licet nullos fructus haberet, teneri ex Concilio ad residentiam, quia illa consuetudo non residendi, que valet de jure communi cum nulli sint fructus, sublata est à Concilio in Canonibus, & Curatis.

26 Et similiter cum Cardinalis... Episcopus Auximanus petisset, an duæ dignitates sue Cathedralis, videlicet Archidiaconus, & Archipresbyter, qui nullos redditus habent, sed solum stallum in choro, teneantur ad residentiam, & ad quod genus residentie: die 18. Januarii 1614. responsum est supradictas dignitates, licet nullos habeant redditus, teneri omnino residere juxta formam à Concilio præscriptam in 12. sess. 24. licet alias declaratum fuerit Decanatum, cuius provisos habet nudam præminentiam in Ecclesia Clodien. sine jurisdictione, & fructibus, & dote ac voce, & loco in Capitulo, nec participat de distributionibus, & alijs incertis, residentiam non requirere, nec inducere incompatibilitatem.

28 Patet igitur ex supradictis sublata esse quamcumque consuetudinem inferviendi per substitutum in Cathedralibus Ecclesijs. Veruntamen Sacra Congregatio censuit debere Episcopum concedere facultatem Capitalibus sese invicem substituendi in servitio tum Ecclesie, tum chori, dum tamen non ijs temporibus substituantur, quibus servitio Ecclesie adstricti sunt. Item Episcopum curare debere, ut hac substituendi facultate non abutatur. Sed hoc decretum alijs declaravit habere locum tantummodo inter presentes. Et cum incidisset dubitatio, an censeretur abfens is qui extra mœnia medium milliari, vel circa in suburbijis pmoctet, &

in loco præcipue, à quo possit ad servitium opportunè accedere; responsum nõ censeretur abfentem. Hac de consuetudine non residendi, & fructus præbendæ in absentia percipiendi in Cathedralibus Ecclesijs.

31 Quo verò ad Collegiatas, cum Episcopus Comen. habens in sua diecesi plures Collegiatas Ecclesias, non tamen insignes, consulisset sacram Congregationem Concilij, An si in eis à tempore immemorabili nunquam consueverit residere, posset compellere Canonicos ad residendum juxta c. 12. vers. Præterea, sess. 24. sacra Congregatio censuit cap. 12. vers. Præterea, supradictum intelligi de omnibus Collegiatis etiam non insignibus, nisi tamen istæ non insignes Collegiatae essent rurales proorsu deservite, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solum esset residendi; aut que adeo tenuis redditus essent, ut Canonici non habentes unde vivant, alere non possent.

Sed postea cum subdubitatum esset, an decisio Sacre Congregationis, ut immemorabilis excuset à residentia, procederet in Collegiata non insigni rurali tantum, an verò etiam in urbana, ita ut illa verba, aut in quibus, non repererent dictionem, rurales. Cum autem quidam dicerent Gregorium XIII. in una Patavin. de immemorabili non insignibus aliter sensisse, relatum est ad eum decretum Congregationis: Sanctitas Sua probavit quod visum est Congregationi, ut scilicet quando Ecclesie non sunt insignes, sola immemorabilis consuetudo non residendi excuset Canonicos à residentia; sed in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus immemorabilis nullo modo excuset.

Amplius censuit S. Congregatio in Collegiatis Ecclesijs unumquemque ex ritualis, seu Canonici teneri per seipsum infervire, nisi aliqua ex ipsis adeo modici redditus sint, ut rituales aliunde non habentes unde vivant, alere non possint, ac propterea adit etiam consuetudo non residendi.

32 Postea S. Congregatio eadem de re rursus habita declaravit illa verba decreti à se editi, videlicet, in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solum esset residendi, intelligenda esse, à nullo proorsu solum fuerit residendi; secus si alij resederint, alij non; tunc enim qui non resederunt compellendos esse ut resident.

33 Ceterum si Canonici cura animarum incumbere, immemorabilis inferviendi per substitutum, non valerent etiam in Collegiatis non insignibus. Unde in Castro Aricia, ubi sunt centum familiaria, adest Parochialis Ecclesia Sanctæ Mariæ, que sex beneficiatos habet, qui Canonici vocantur pares, & nullum Caput habentes, nec dignitatem, nec sigillum, nec aream communem, nec locum Capitularum, nec aliqua signa indicantia Ecclesiam esse Collegiatam. Itaque ipsi beneficiati ipsam Ecclesiam Parochialem esse censentes, & arbitantes non convenire loci qualitati, ut omnes ibi resident; à tempore immemorabili semper observatum est, ut ipsi Ecclesia deserviat per unicum sacerdotem ab eis constitutum. Et cum dubitasset quid ultra ceteris omnes, vel aliqui eorum residere tenerentur: Sacra Congregatio censuit teneri omnino residere; tum quia Canonici; tum quia Curati.

34 In secundo autem casu concludendum est absolute, consuetudinem percipiendi in absentia quotidianas distributiones nullam præfuit, atque irritam esse ex Constitutione Bonifacij VIII. que incipit. *Consuevudinem*, relatâ in c. unico, de Cler. non resident. lib. 6. & à Concilio Tridentino innovata in d. c. 12. vers. Distributiones vero, sess. 24. & notat glos. communiter approbata in d. c. unico, in verb. *improbantes*, & Dec. hic n. 2. Imò hoc procedit, etiam si consuetudo sit immemorabilis. Nam cum Constitutio Bonifacij non simpliciter tollat consuetudinem, sed eam improbet, ibi, *improbantes*, per hoc censetur sustulisse etiam illam, cujus initium non est memoria, arg. c. *Cum venerabilis*, & c. *in supra de consuetud.*

35 Quod adeo verum est, ut nec tribus mensibus à Concilio permissis in d. c. 12. vers. *Præterea*, valida sit consuetudo, etiam immemorabilis percipiendi in absentia quotidianas distributiones, ut sapius censuit Sacra Congregatio. Et factum cum distributiones quotidianas non lucrantur duo Canonici abfentes pro servitio Episcopi, c. *De cetero*, & c. *Ad audiendam*, juncta glos. in ver. *Integrè*, infra de Cler. non resident. nec abfentes studiorum causa, c. *Licet*, de proben. nec in alijs casibus privilegiatis, quos posui in c. *Licet*, infra de proben. nec valet in his casibus contraria consuetudo; licet immemorabilis, ut pluries fuit resolutum, cum non sint de tribus casibus exceptis in d. c. unico, longè minus valere debet in casu absentie trium mensium recreationis causa. Et dignum est memoratu quod cum Canonici Cathedralis Ecclesie Aline ab immemorabili tempore consueverint quatuor menses quotannis ab Ecclesia abesse, & eo tempore distributiones quotidianas percipere; ea consuetudo ab omnibus Episcopis tolerata fuisset, & præsertim à sanctæ mem. Paulo V. qui in minoribus eidem Ecclesie præfuit; & supplicasset propterea, ut sibi liceret pergere in eadem consuetudine: Sacra Congregatio censuit non concedendum, sed de cetero absentie tempus tres menses ad summum excedere non debere, & abfentes eo tempore percipere posse fructus præbendæ duntaxat, amissis distributionibus quotidianis.

36 Circa tertium similiter tenendum est sine dubio in beneficijs curatis talem consuetudinem non valere, quia est irrationalis, & Ecclesijs onerosa, & periculum continet animarum, ut dicit Abb. in c. *Extirpanda*, §. *Qui vero*, n. 32. vers. *Et ex prædictis puto, de prob.* Quod procedit etiam si quis per Vicarium interviat, ut tenet Archid. in c. *Sacerdotibus*, 31. *distinct.* Abbas loco citato, & Dec. hic in 2. lect. n. 7. Ratio est secundum eos, quia in commissione curæ electa est industria personæ, cum per seipsum debeat illam exercere, ut in d. §. *Qui vero*, in c. *Quia nonnulli*, de Cler. non resident. & in c. *Clericos*, de offic. Vicar. Ergo consuetudo ut alij committatur, non est rationabilis, ad hoc c. *in de offic. Deleg.* & c. *Is cui eod. tit.* lib. 6. Tu dicere residentiam in beneficijs curam animarum habentibus esse de jure divino, & naturali, & abfentes mortaliter peccare, & fructus suos non facere, & contrariam consuetudinem etiam immemorabilem esse corruptelam, prout hæc omnia habentur in decreto Concilij Tridentini c. 1. sess. 23. & probavi latissime in c. *Ex parte*, de Cler. non resident.

tur in decreto Concilij Tridentini c. 1. sess. 23. & probavi latissime in c. *Ex parte*, de Cler. non resident.

37 QUÆRO, an Capitulum Cathedralis Ecclesie, cui ex juris communis præscripto, & Sacre Congregationis Concilij declaratione etiam absque Episcopo competit facultas statuendi de his, quæ propria ipsius Capituli negotia respiciunt, possit ejusmodi statuta, quò firmius observentur, penas adicere?

Capitulum posse statuere de his, quæ non respiciunt Episcopum, nec generalem statum Ecclesie, sed singularia ipsius Capituli negotia, puta ut certis modis dividantur quotidianæ distributiones, vel ut certis temporibus ad Capitulum non vocati conveniant, vel super administratione bonorum communium Capituli, in quibus Capitulum habet administrationem seorsim ab Episcopo, & super alijs similibus, Glossa est receptissima in c. 2. in ver. *Statuto*, ubi omnes, de verbor. signif. in 6. Et notant hic Compustellan. Jo. Andr. & alij, & in c. *Cum consuetudinis*, de consuetud. Idque jam declaravit Sacra Congregatio.

An verò Capitulum cum hæc statuta condidit, possit etiam penas statuere in ipsos Canonicos transgressores, videtur distinguendum. Nam aut queritur an valeat statutum penale tanquam conditum ab habente jurisdictionem. Et hoc pacto non valet, quia Capitulum jurisdictione caret, & facultas imponendi penas à jurisdictione procedit l. 1. ff. *Si quis judic.* non obtemper. & notat hic Jo. Andr. n. 11.

39 Aut queritur, an Canonici statuantes possint se obligare ad penam quasi conventionaliter pro observantia statuti. Et hoc modo tenet adjectio penæ. Ita distinguit hic Butr. in c. *col.* vers. *Nunquid autem*, qui cum loquatur de universitate habente jurisdictionem, idem videtur sentire de Capitulo, cuius potestatem in hac materia potestati Universitatis similem esse, supra eadem col. ostendit. Quam opinionem non obscure amplectitur glos. recepta in c. *Cum aliquibus*, in ver. *Firmitate*, de rescr. in 6. dum verbum, *firmitate*, quod habetur in textu, accipit pro vinculo penæ, cui se Canonici statuentes sponte obligaverunt, & comprobatur Capella Tholofana decision. 405. Et quamvis Imol. hic num. 22. velit hanc adjectionem penæ ita demum obligare, si Canonici promittant observare statutum sub certa pena applicanda Superiori: tamen hæc limitatio ab alijs non ponitur, & rationi repugnat; quia cum partes etiam privatae possint inter se pacificando penam stipulari, l. *Si pacto quo penam*, c. *De pacto cum similibus*, non est dare rationem diverſitatis, cur Capitulares non possint & ipsi tanquam privati se ad penam obligare, ubi statuto contraxerint. Nec est quòd replicetur, contrahentes idèd posse penam promittere, quia consentit tunc is, cujus interest, nec obligatur invitatus. At in casu nostro loquimur de statuto, in quo cum sufficiat consensus majoris partis Capituli, l. *Quod major*, ff. *Ad municip.* & hic per DD. hujusmodi penam non videtur posse afficere eos, saltem qui fuerunt abfentes, vel statuto non consenserunt.

41 Respondetur enim majorem partem Capituli ubi.

ubicunque de necessitate, vel utilitate Ecclesie agit, posse præjudicare minori quoad ea, quæ competunt Canonicis, non ut singulis, sed collegialiter, c. Cum in cunctis, inf. de his, qua si. à major. par. Cap. & notant hic DD. & præcipue Imol. n. 9. & Abb. n. 7. vers. Venio ad secundum.

42 Absentes autem live vocati in casibus, in quibus sunt vocandi, live non vocati, ubi eos vocari non oportet, tenentur stare deliberationi factæ à majori parte præsentium, secundum glos. magn. hic & in c. Præsentium, in ver. Ipsorum, de testib. lib. 6. Itaque ad dubium videtur respondendum, adjectionem penarum valere quali conventionaliter, dummodo sint ex eo genere penarum, quæ pacto privatorum promitti, atque in conventionem deduci possunt.

Illud tamen omnittendum non est hujusmodi penas non afficere Canonicos successores, quia Canonici statuere non possunt in successorum præjudicium, ut tenent DD. hic, ubi in specie Jo. de Anan. num. 5. dicit per statuta Canonicorum non posse inferri præjudicium reale quoad omnes, nisi de consensu Episcopi.

43 Die 31. Maij 1607. proposito hoc dubio in Sacra Congregatione Concilij Patres unanimiter censuerunt, Capitulum posse penas adicere quasi conventionaliter, ex his videlicet, quæ pacto privatorum promitti, ac in conventionem deduci possunt, sufficereque consensum majoris partis Capituli; sed Canonicos successores non affici hujusmodi statutis, nisi ab Episcopo fuerint confirmata.

DE CONSTITUTIONIB.

Cap. Quam Ecclesiarum.

S V M M A R I V M.

- 1 Constitutio facta super rebus non supposita jurisdictioni statuenti ipso jure non valet.
- 2 Constitutio laicorum non potest tribuere vassallo potestatem alienandi feudum quod tenet ab Ecclesia.
- 3 Civis habent facultatem condendi statuta in suis civitatibus. Etiam contra jus commune, num. 5.
- 4 Dum tamen sint licita, & de rebus eorum jurisdictioni supposita.
- 6 Statuta à Clero etiam cum Episcopo fieri non possunt contra Canones, sed bene à populo contra jus commune.
- 7 Et que sit ratio differentie.
- 8 Pauperis non est iusta causa auferendi bona aliena.
- 9 Eleemosynam tempore egestatis potest sacere monachus de bonis monasterij, etiam sine licentia Prelati.
- 10 Si necessitas sit extrema, aliàs fecus.
- 11 Pauperi subveniendum est de proprio, non de alieno, si re sua culpa in egestatem incidit, si ve non. & num. seq.
- 12 Eleemosyna pro nutrimento indistinctè danda est.
- 13 Pauper & inops in quibus differant, remissive.
- 14 Statutum laicorum specificè disponens de Ecclesijs,

- vel earum bonis, non valet etiam si alios conjungat.
- Idem in consuetudine laicorum. n. 52. & n. 100. Nec inde ullum præjudicium Ecclesijs generatur. n. 19.
- Ampliatur novem modis, ut n. 20. & seq. & n. 57
- 15 Et statuary sunt ipso factio excommunicati, & privandi sunt feudo quod habent ab Ecclesia.
- 16 Latci super Ecclesijs, earumq. personis ac bonis nullam habent jurisdictionem, & n. 26. & 31.
- 17 Statuendi potestas à jurisdictione regularatur.
- 18 Statutum excedens potestatem statuentium, est ipso jure nullum.
- 20 Statutum laicorum d. sponens super rebus, quæ ratione solius domini directi pertinent ad Ecclesijs, & ratione utilis domini pertinent ad laicos, vel è converso non tenet.
- 21 Idem è disponat de bonis patrimonialibus clericorum.
- 22 bona patrimonialia clericorum non sunt de foro laicorum, nec eorum statuta ligantur.
- 23 Forum sortiri, & statuta ligari à pari procedunt.
- 24 Statutum factum à laico contra personas seculares intuitu clericorum, puta contra eorum sanguineos, est contra libertatem Ecclesiasticam.
- 25 Leges Imperatorum ac Principum de Ecclesijs, earumve personis ac bonis specificè disponentes, sunt nullæ ex defectu potestatis.
- 26 Etiam in materia, in qua contrarium non reperitur statutum de jure canonico.
- 27 Nec servari debent etiam de honestate. Quod procedit etiam si fuerint edita ab Imperatoribus ad instantiam Ecclesiæ. n. 28.
- Item procedit etiam si concernant favorem, & commodum Ecclesiarum. n. 30.
- Item procedit etiam si à Gratiano sint inserta in volumine decreti. n. 33.
- Item procedit etiam si fuerint edita ex iusta causa. num. 41. 44. & seq.
- 28 Ecclesia non potest se submittere superioritati, ac legibus Imperatorum.
- 29 Lex civilis per Papam inserta Canonis servari debet tanquam lex Canonica.
- 32 Lex Principis generaliter loquens, ubi Canon non contradicit, servari debet etiam quoad Ecclesijs, nisi de ipsi Ecclesijs vel bonis earum specificè disponat.
- 34 Leges civiles, qua procedunt privilegiando Ecclesijs, vel personis Ecclesiasticis, an valent. & in seq. usque ad n. 41.
- 35 Privilegium est lex licet specialis, & privata, & differt à lege communis sicut species à genere.
- 36 Genus à quo remaneret, & qualibet ejus species.
- 37 Privilegium regulariter subdito est concedendum, & non aliq. Sed contra, n. 39.
- 38 Princeps propria autoritate non potest in favorem Ecclesiæ privilegium concedere.
- 39 Contrarium.
- 40 Declaratur.
- 41 Statuti ad validitatem non sufficit iusta causa, sed præcipue potestas statuentis requiritur & n. 41.
- 42 Alienationem feudi in Ecclesiam an capitula feudalia prohibere possint. & in seq. usque ad n. 57. & n. 94. & seq.
- 43 Ecclesia est cultrix iustitie, nec in se injustum patitur, nec in alium tolerat.

Can.

- 44 Causa etiam gravissima non tribuit statuendi potestatem non habenti.
- 45 Lex injusta est ex auctore, quando fertur ab eo ultra sibi commissam potestatem, etiam si ordinatur ad bonum potestatem.
- 46 Statuendi potestas magis est necessaria ad legem condendam, quam causa boni publici.
- 47 Lex civilis specificè disponens de Ecclesijs inducta super ratione naturali, nec contradicens Canonis, servatur non ratione legis Principis, sed ratione naturali super quam fundatur.
- 48 Canone, vel lege deficiente recurrendum est ad rationem naturalem.
- 49 Statuta laicorum an possint præjudicare Ecclesijs in acquirendis. & in seq.
- 50 Argumentum à pacto, vel testamento ad legem, statutum, vel consuetudinem, an, & quando procedat. & n. seq.
- 51 Princeps in bonis subditorum nullum habet directum, vel utile dominium, sed tantum protectionem, jurisdictionem, & quoddam dominium universiter consideratum. & n. 113.
- 52 Feudales consuetudines specificè disponentes de rebus spectantibus ad Ecclesijs, vel personas Ecclesiasticas ratione utilis domini, non valent. & n. 94. & seq.
- 53 Feudum an transeat in monasterium, si feudatarius fiat Monachus. & n. seq. & n. 57. usque ad n. 66.
- 54 Feudum perpetuum ad omnem heredem transit, quia redigitur ad ius proprietatis, & potest appellari francum.
- 55 Sed si sit ad vitam, morte naturali finitur.
- 56 Finito jure dotoris, finitur jus acceptoris.
- 57 Regularis ex Ordine Fratrum Predicatorum ad Episcopatum assumptus an succedat in feudo aperto postquam fuit consecratus Episcopus, latissime discutitur, ut n. seq. usque ad n. 108.
- 58 Feuda secundum Canones habere possunt Clerici, Religiosi, & Episcopi.
- 59 Vassallus si fiat Clericus, vel Monachus, in feudo non succedit, & si quod habet, perdit. Declaratur n. 61. & seq. usque ad n. 66.
- 60 Feudum ita demum transit in monasterium si tale requirat servitium, quod à religioso vassallo, vel monasterio possit honestè per se, vel per alium explicari; aliàs secus. & n. seq. usque ad n. 66. & 79. usque ad n. 108. Declaratur, ut n. 105.
- 61 Miles saculi esse definit, qui factus est miles Christi. Declaratur n. 104.
- 62 Beneficium non pertinet ad eum, qui non debet gerere officium.
- 63 Feudalia jura in exclusione Regularium à successione feudi summummodo contemplantur eorum inhabilitatem ad servitium.
- 64 Feudum si ve fuerit apertum ante, si ve post professionem vassalli, transeat in monasterium, si servitium possit honestè à monacho, vel monasterio per se, vel per alium exhiberi.
- 66 Feudi servitium, an, & quando possit explicari per substitutum. & n. seq. usque ad n. 79.
- 67 Feudum si sit nobile, antiquum, & honorificum, liberum, francum, & expeditum, vassallus intelligitur absolutus ab omni servitio præterquam ab expresso in investitura.
- 68 Servitium, quod præstatur in signum recognitionis, cum sit annuum, in quocunque statu præstari potest.

- 69 Obsequia à vassallo præstanda sunt adinstar eorum, quæ libertus debet patrono.
- 70 Obsequia, quæ debet patrono libertus, sunt honoris & reverentia.
- 71 Homagium, & sacramentum fidelitatis honestè à religioso vassallo præstari potest per seipsum.
- 73 Abbatis vel Prioris exire debet è clausura ad homagium, & juramentum fidelitatis præstandum pro feudo, quod monasterium habet à domino temporali, secus post Bullam Pij V.
- 74 Forma fidelitatis nihil continet, quod à vassallo religioso, & Episcopo non possit honestè per se, vel per alium explicari.
- 75 Vassallus ex forma fidelitatis non tenetur ad militandum, præsertim in propria persona.
- 76 Est optio in optioe ipsius an ad expeditionem bellicam velit ire, vel mittere, an subministrare dimidium reditus unius anni. & n. 78.
- 77 Non tenetur sequi dominum in bello, neque ad alia servitia personalia, nisi hoc expresse sit casum in investitura.
- 79 Monachus factus Episcopus paternam hereditatem vendicat, non sibi, sed Ecclesiæ. & n. 88.
- 80 Spolia Episcopi Regularis morientis ab investito in Indijs Orientalibus ad propriam Ecclesiam pertinent.
- 81 Feudum Regularis ad Episcopatum assumpti transit in Ecclesiam, si servitium honestè præstari possit per se, vel per substitutum. & n. seq. usque ad n. 108.
- 82 Monachus factus Comes per Papam, succedit in feudo aperto postquam factus est Comes.
- 83 Vassallus factus Episcopus censetur habitus ad inserviendum per substitutum, licet feudum requirat servitium personale. & n. 85.
- 84 Episcopus est susceptibilis in feudo paterno.
- 85 Episcopi & Cardinales resinent feuda ad eos devoluta jure successione.
- 86 Regularis si fiat Episcopus, non per hoc absolvitur à voto paupertatis. & n. 89.
- 87 Et cum nihil habeat, nihil donare potest.
- 88 Regularis Episcopus qui quid post suam consecrationem acquirat, non sibi, sed Episcopatu acquirat.
- 89 Frater minor si fiat Episcopus, non efficitur capax successione, sed tamen bonam in suam Ecclesiam deserunt.
- 90 Feudum est beneficium Principis, & latissime interpretandum.
- 91 Clericorum appellatione in materia feudali veniunt clerici etiam Regulares, & Episcopi, etiam si vocetur clericus major natu. n. 93.
- 92 Inhabilis ad inserviendum feudo si habitus ad succedendum, censetur etiam habitus ad inserviendum per substitutum.
- 94 Feudorum liber est authenticus, & alligari potest ad decisionem causarum, & ligat etiam Ecclesiam, & Ecclesiasticas personas.
- 95 Fallit quoad Capitula, quæ de Ecclesijs, vel personis, ac rebus earum specificè disponunt.
- 96 Leges civiles, quæ loquuntur de emphyteusi Ecclesiæ, servari non debent.
- 97 Feudorum liber non emanavit à Principe, sed à privatis hominibus non habentibus auctoritatem legis condenda.
- 98 Et idè secundum aliquos non ligat. Sed contra, & cur. n. 99.
- 99 Consuetudines feudorum cum sint supra hominum